

ALKOHOLLAGEN ÄR VIKTIG FÖR DIG

ETT MATERIAL ANPASSAT FÖR:

HOTELL- OCH TURISMPROGRAMMET
RESTAURANG- OCH LIVSMEDELSPROGRAMMET.

PRATA OM ALKOHOL !

Elevmaterial

Alkohollagen är viktig för dig

Hej!

I den här övningen lär vi oss om alkohollagen och tittar särskilt på ditt personliga ansvar vid alkoholservering. Börja med att läsa texten nedan.

Alkohollagen

- Avsikten med alkohollagen är att förebygga och minska risken för sociala och medicinska skador.
- Alkohollagen bidrar till att begränsa drickandet och motverka alkoholskador.
- Alkohollagen är viktig för dig som arbetar med servering eller i bar. En viktig del i alkoholpolitiken är att minska berusningsdrickandet.
- Med en lyckad alkoholpolitik kan bland annat skador och våld som beror på en för hög alkoholkonsumtion hållas nere.

Mat är ett måste

Ett varierat utbud av mat ska kunna serveras under restaurangens hela öppettider. Ett viktigt skäl till krav på mat är att gästerna blir mindre berusade om de äter mat i samband med att de dricker alkohol. En bra måltid kan nästan halvera alkoholhalten i blodet.

Serveringstillstånd och lokalen

Servering av alkohol får endast ske i serveringslokalen och på eventuellt tillhörande uteservering. För att servera alkohol på en uteservering krävs tillstånd av polisen för själva uteserveringen och dessutom tillstånd av kommunen för alkoholserveringen.

Höga krav på serveringstillstånd

För att servera alkoholhaltiga drycker krävs tillstånd av kommunen. Kraven är många och den som ansöker om tillstånd för alkoholservering får göra ett kunskapsprov som handlar om alkohollagstiftningen. Personen som ansöker måste ha personlig lämplighet vilket innebär att:

- ha kunskaper om alkohollagen
- vara ekonomiskt skötsam
- inte vara dömd eller misstänkt för brottslig verksamhet
- vara minst 20 år
- kunna finansiera sin verksamhet på ett godtagbart sätt.

I en kommun finns ofta lokala riktlinjer om tillämpningen av alkohollagstiftningen. Riktlinjerna tar hänsyn till lokala förhållanden. Exempelvis kan kommunen undvika att det öppnas restauranger som serverar alkohol i närheten av skolor och ungdomsgårdar.

Kommunen fungerar också som tillsynsmyndighet och har ansvar för att restauranger kontrolleras, bland annat genom tillsynsbesök.

Bara på restaurangen

Servering innebär att en restaurang mot betalning serverar sina gäster alkoholdrycker. Inga andra än de drycker som serveras på restaurangen får drickas där. Det gäller även när restaurangen är stängd. Alkoholdrycker får heller inte tas med från restaurangen, det gäller både gäster och personal.

Serveringsansvarig person

En serveringsansvarig person måste hela tiden finnas på plats när alkoholservingen pågår. Tillståndshavaren kan utse serveringsansvariga i personalen. För att bli serveringsansvarig måste man ha fyllt 20 år, vara lämplig och ha tillräckliga kunskaper om alkohollagen. All personal på restaurangen ska veta vem eller vilka som är serveringsansvariga på arbetsplatsen.

Brottsligt att servera berusade gäster och underåriga

I alkohollagen kapitel 11 9 § står följande

”Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer eller lämnar ut alkoholdrycker ... till någon som inte har uppnått föreskriven ålder eller som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel ... döms för olovlig dryckeshantering till böter eller fängelse i högst sex månader.”

Som anställd har man ett personligt ansvar gentemot alkohollagen och kan alltså straffas för att servera märkbart berusade gäster. Restaurangen kan dessutom förlora sitt serveringstillstånd.

Underåriga gäster, det vill säga gäster under 18 år, får alltså inte serveras alkohol. Det finns ett personligt ansvar på den som serverar. Personalen är skyldig att ta reda på om gästen har fyllt 18 år. Om det finns minsta tveksamhet ska den som serverar alltid be att få se legitimation.

I lagens mening finns också en omtanke om gästerna. Om en gäst har serverats så mycket att hen måste avvisas finns det risk för bråk. Det är god service att ta hand om gästerna så väl att de aldrig behöver avvisas.

Alkoholtrappan

Alkoholtrappan och beskrivningen av förändringar i beteenden gör det lättare att känna igen och prata om olika grader av berusning.

Salongsberusad

- Upprymdhet
- Hämningar minskar
- Får lättare att prata
- Sämre reaktion
- Yviga rörelser
- Högre röstläge

Salongsberusad,
märkbart påverkad
eller kraftigt
berusad?

Märkbart påverkad

- Svårt att fästa blicken
- Hängande ögonlock
- Störande för andra gäster
- Högljudd
- Överdrivet självsäker
- Fumlig, svårt att greppa saker
- Svårt att uppfatta budskap
- Kan slumra till

Kraftigt berusad

- Sluddrigt tal
- Svårt att tala begripligt – ingen röd tråd
- Förvirrad
- Somnar
- Svårt att kontrollera känslor
- Svajande gång, snubblar
- Svårt att gå stadigt – behöver hålla i sig för att inte falla
- Kräks

Källa: Ansvarsfull alkoholserving, Folkhälsomyndigheten, 2014. Texten är en sammanfattning av avsnittet om alkohollagen i Folkhälsomyndighetens utbildningsmaterial "Ansvarsfull alkoholserving. [Du kan läsa hela avsnittet här.](#)

Övning: Diskutera

Arbeta i grupper eller i helklass och diskutera följande frågor.

- Varför är alkohollagen viktig?
- På vilket sätt berör alkohollagen dig?
- Beskriv hur servering ska gå till för att vara ansvarsfull.
- Hur svårt är det att bedöma någons ålder?
- Hur kan man visa omtanke om gästerna med tanke på alkoholserving?

Övning: Sant eller falskt

Vad vet du om alkohollagen. Fyll i om påståendet är sant eller falskt.

- Alkohollagen bidrar till att begränsa drickandet och motverka alkoholskador. [Sant eller falskt]
- En bra måltid kan nästan halvera alkoholhalten i blodet. [Sant eller falskt]
- För att servera alkoholhaltiga drycker krävs tillstånd av kommunen. [Sant eller falskt]
- För att servera alkohol på en uteservering krävs inga tillstånd. [Sant eller falskt]

- Alkohol drycker får inte tas med från restaurangen, det gäller både gäster och personal. [Sant eller falskt]
- Kommunen måste utse serveringsansvariga i personalen. [Sant eller falskt]
- Som anställd har man ett personligt ansvar gentemot alkohollagen och kan alltså straffas för att servera märkbart berusade gäster. [Sant eller falskt]
- Underåriga gäster, det vill säga gäster under 18 år, får inte serveras alkohol efter klockan 20.00. [Sant eller falskt]
- En person som är störande för andra gäster och högljudd kan beskrivas som märkbart påverkad. [Sant eller falskt]

Övning: Träna på situationer med alkohol

Arbeta i par och träna på följande situationer. Turas om att ta rollen som gäst och som personal.

- Be att få se legitimation på någon som du misstänker är under 18. Tips! Inled med att gästen kommer fram till baren och beställer en stor stark.
- Föreslå att en gäst som är märkbart berusad tar ett glas vatten istället för en öl. Tips! Inled med att gästen vinglar fram till baren (hen fumlare och är högljudd) och beställer en stor stark.
- Uppmana en salongsberusad gäst som går från uteserveringen med en ölflaska i handen att lämna flaskan innan hen går. Tips! Inled med att gästen ser sig omkring och sedan försöker smita iväg.

Övning: En alkoholpolicy

Arbeta i grupper. Scenariot är att ni tillsammans arbetar på en restaurang med öppet till 01.00 på fredagar och lördagar. Restaurangen ligger centralt i en populär sommarort och är känd för en blandning av bra mat, mingel och musik.

Uppdraget är att skriva en alkoholpolicy som gäller för servering till gäster och även till den egna personalen. Policyn får gärna vara kortfattad och tänk på att regler är lättare att följa om de motiveras.

Fakta om alkohol

Alkohol kan inte bara skada den som konsumerar för mycket, utan även omgivningen påverkas. Det handlar om allt från skam och psykiskt obehag till misshandel, dråp och mord.

Mer än 200 000 barn under 18 år har en förälder som har alkoholproblem. Forskning har visat att dessa barn löper en påtagligt ökad risk att själva bli missbrukare, men även för olyckor, våld och självmord.

Enligt Socialstyrelsens alkoholindex behandlas årligen cirka 20 000 personer i slutenvården för missbruk av alkohol. Indexet visar också att närmare 2 000 personer dör av alkoholrelaterade orsaker.

PRATA OM ALKOHOL !

MAIL: info@prataomalkohol.se

TELEFON: 08-410 214 60

ADRESS: Sveavägen 98